

Sommige gepensioneerden kunnen nog pensioenrechten opbouwen na de ingangsdatum van hun eerste pensioen terwijl anderen deze mogelijkheid niet hebben. De Ombudsman Pensioenen beveelt aan om elke discriminatie met betrekking tot de opbouw van pensioenrechten weg te werken.

Een paar voorbeelden:

1. Een gepensioneerde die een pensioen ontvangt voor een loopbaan als zelfstandige van 43 jaar en die tijdens zijn pensionering nog twee jaar een activiteit als werknemer uitoefent zal hiervoor nog pensioenrechten kunnen opbouwen en een pensioen als werknemer bekomen voor deze twee jaar.

Een gepensioneerde die een gemengd pensioen ontvangt voor een loopbaan van 43 jaar waarvan 42 jaar als zelfstandige en één jaar als werknemer en tijdens zijn pensionering nog twee jaar een activiteit als werknemer uitoefent zal hiervoor geen pensioenrechten als werknemer meer kunnen opbouwen.

2. Een vervroegd gepensioneerde van jonger dan 65 jaar die enkel een loopbaan als zelfstandige heeft gehad en gedurende twee jaar een activiteit als zelfstandige herneemt en zoveel verdient dat zijn pensioen niet uitbetaald wordt, bouwt voor deze twee jaar pensioen op.

Een vervroegd gepensioneerde van jonger dan 65 jaar die enkel een loopbaan als werknemer heeft gehad en gedurende twee jaar een activiteit als werknemer herneemt en zoveel verdient dat zijn pensioen niet uitbetaald wordt, bouwt voor deze twee jaar geen pensioen op.

Momenteel is het, naargelang de aard van het of de pensioen(en) (werknemer, zelfstandige, ambtenaar) die ingegaan zijn en naargelang de aard en de belangrijkheid van de beroepsactiviteit die hernomen werd alsook naargelang de leeftijd van de gepensioneerde, mogelijk of niet mogelijk om onder bepaalde voorwaarden nog pensioenrechten op te bouwen.

De Ombudsman Pensioenen beveelt aan om elke discriminatie over de opbouw van pensioenrechten weg te werken.

Opmerking: discriminatie onbeperkt bijverdienen na een loopbaan van 45 jaar:

In het stelsel der werknemers wordt dit criterium afgetoetst op de ingangsdatum van een eerste Belgische pensioen daar waar dit in het stelsel der zelfstandige en in het overheidsstelsel afgetoetst wordt op de ingangsdatum van het eerste pensioen (Belgisch of buitenlands): zie:

-artikel 64 § 4 kb 21/12/1967 op de ingangsdatum van zijn eerste *Belgische* rustpensioen bewijs van een loopbaan van ten minste 45 jaar

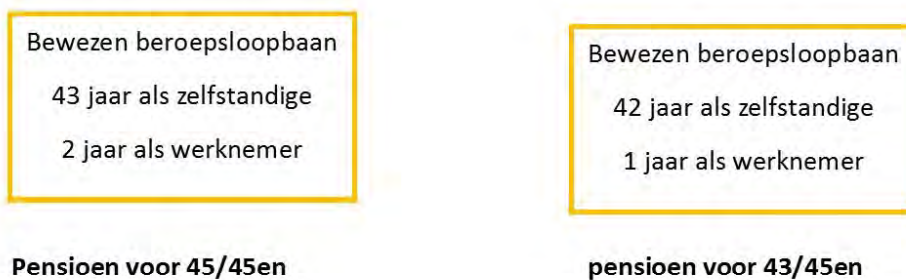
-artikel 107 § 4, lid 3 a) kb 22/12/1967 op de effectieve ingangsdatum van haar eerste rustpensioen geen bewijs van een loopbaan van ten minste 45 jaar

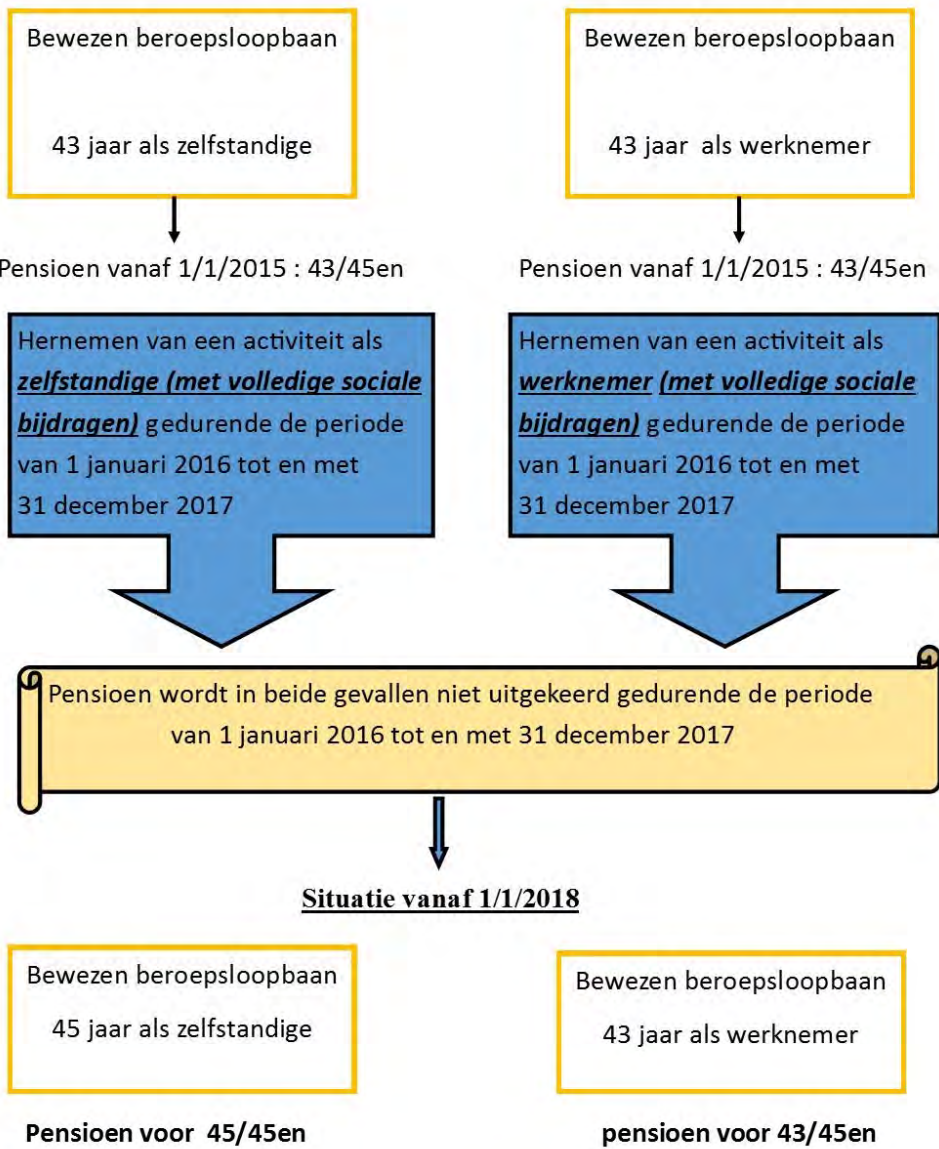
-artikel 81/1, lid 1 Programmawet 28 juni 2013: op het ogenblik dat haar eerste pensioen ingaat geen bewijs van een loopbaan van ten minste 45 kalenderjaren

Zie jaarverslag p. 69-86

Situatie vanaf 1/1/2018

Capelo: Historische loopbaangegevens van vroegere ambtenaren

Voor de personeelsleden die hun loopbaan binnen de openbare sector beëindigden vóór 1 januari 2011 (en die nog niet gepensioneerd waren op die datum) geldt de verplichting voor de werkgevers in de openbare sector om de historische loopbaangegevens in het elektronisch dossier in te brengen.

Evenwel voor deze categorie bepaalt artikel 146 van de wet van 29 december 2010 houdende diverse bepalingen dat de loopbaangegevens moeten ingegeven worden “binnen de termijn van een maand vanaf de ontvangst van een aanvraag om rustpensioen”.

Dit betekent dat nog heel wat loopbaangegevens niet in het elektronisch dossier zijn ingebracht omdat er door betrokkenen nog geen pensioenaanvraag (of vraag tot raming) werd ingediend. De gegevens die voorkomen in Mypension zijn in deze gevallen dan ook niet volledig.

De burger die zijn vroegst mogelijke pensioendatum (P datum) wenst te kennen krijgt in Mypension verkeerde informatie of krijgt de boodschap dat deze nog niet kan worden berekend.

De pensioenmotor kan een win-win situatie voor de burger en de pensioendiensten teweegbrengen. Hij omvat een gemeenschappelijke gegevensdatabank, een berekeningsmotor per instelling en een orchestrator om de uitwisseling van de bruto gegevens en de geconsolideerde gegevens te beheren, naast een gemeenschappelijke interface (Mypension).

Deze pensioenmotor maakt het op termijn (men spreekt van eind 2017) mogelijk voor de burger om online een simulatie te maken van zijn toekomstig pensioen. Ook hier is de informatie over de vroegere ambtenarenloopbaan noodzakelijk om een totaalbeeld te krijgen over de opgebouwde pensioenrechten.

Wellicht kan het wettelijk voorzien van een einddatum waarop alle loopbaangegevens van vroegere ambtenaren door de werkgevers in het elektronisch dossier moeten zijn ingebracht een oplossing bieden voor de personen die nu in het ongewisse blijven over hun P datum en in de nabije toekomst over hun opgebouwde pensioenrechten.

Zie jaarverslag p. 56-59

Niet altijd een pensioen voor werkloosheid

Wie recht heeft op voltijdse werkloosheidsuitkeringen en om aan de werkloosheid te ontsnappen deeltijds begint te werken, kan onder bepaalde voorwaarden het statuut krijgen van deeltijdse werknemer met behoud van rechten. Een werknemer met het statuut behoud van rechten krijgt voor de deeltijdse tewerkstelling als werknemer een pensioen als werknemer en voor de deeltijdse periode als werkloosheid een pensioen (gelijkgestelde periode).

Een werkloze die om aan de werkloosheid te ontsnappen deeltijds aan het werk gaat als contractueel ambtenaar kreeg oorspronkelijk voor de deeltijdse tewerkstelling als contractueel ambtenaar een pensioen in het stelsel der werknemers, doch geen pensioen voor de deeltijdse periode werkloosheid. Na bemiddeling door de Ombudsman Pensioenen krijgt deze contractueel ambtenaar ook een pensioen voor zijn deeltijdse periode van werkloosheid. De Ombudsman Pensioenen overtuigde de FPD immers met het argument dat een contractueel ambtenaar volgens het arbeidsrecht ook een werknemer is.

Een werkloze die om aan de werkloosheid te ontsnappen deeltijds aan het werk gaat als ambtenaar krijgt voor zijn deeltijdse tewerkstelling als ambtenaar een ambtenarenpensioen. In tegenstelling tot wat de meeste toekomstig gepensioneerden vermoeden opent deze periode van werkloosheid geen pensioen. Was hij werkloos gebleven kreeg hij voor de werkloosheidsperiode wel pensioen. Dit kan enkel verholpen worden door een aanpassing van de wetgeving.

Zie jaarverslag p. 29-31

Dossier ‘ Sociale rechten grensarbeider’

Ter illustratie alvast enkele samengevatte klachten met daarin opgenomen enkele relevante citaten van de klagers:

Mevrouw De Prins heeft een groot deel van haar loopbaan als werknemer in Nederland gewerkt terwijl ze in de Belgische grensstreek woonde. Haar laatste tewerkstelling situeerde zich in Nederland. Nadat ze in Nederland ontslagen werd, ontvangt zij een werkloosheidsuitkering in België. Zij vraagt haar Belgisch rustpensioen op de leeftijd van 60 jaar aan (in de loop van het jaar 2015).

De FPD meldt dat haar pensioen vanaf 1 mei 2016 kon ingaan. Zij zou een maandelijks pensioenbedrag krijgen van 75,87 euro. Mevrouw De Prins stelt verder dat de Nederlandse pensioenleeftijd voor haar op dit ogenblik vastgesteld is op 67 jaar. Maar zij heeft nu een werkloosheidsuitkering die stopt in België op 65, want dat is nog steeds de pensioenleeftijd in België in 2021. “Stel je voor”, zegt ze, “dat ik nog werkloos ben, waar moet ik dan van leven? Want Nederland zal mijn Nederlands pensioen pas betalen op het ogenblik dat ik 67 jaar ben”.

De heer Eyers kan in principe met pensioen in de loop van het jaar 2016. Hij heeft een paar jaar eerder zijn pensioenbedrag laten ramen. Er werd hem meegedeeld dat hij om en bij 1.200 euro zou ontvangen. Van zijn 2de pijler, in Nederland opgebouwd, zou hij ongeveer 200 euro ontvangen, samen 1.400 euro. Niet royaal, maar wel haalbaar.

Na de indiening van zijn officiële pensioenaanvraag blijkt echter dat de pensioenregeling voor grensarbeiders hervormd werd. Hij kan nog steeds opteren voor een pensionering op de Belgische vroegst mogelijke pensioendatum, maar wat de betaling van het grensarbeiderscomplement betreft, moet hij wachten tot de Nederlandse pensioenleeftijd, minimum 67 jaar. Deze leeftijd wordt bovendien in 2022, 1 jaar voor hij 67 zal zijn, in Nederland nog aan de levensverwachting aangepast.

Concreet betekent dit voor de heer Eyers dat hij momenteel zou moeten rond komen met 440 euro strikt Belgisch pensioen (van zijn 15 dienstjaren in België) en 200 euro van zijn Nederlandse 2de Pijler.

Er rest hem niet veel andere keuze dan verder te werken tot minimum 67 jaar. Waar voor alle Belgen er nog maar de intentie bestaat om de pensioenleeftijd op te trekken tot 67 in 2030, moet een (ex)grensarbeider dit nu al ‘per direct’ ondergaan, zo meldt hij in zijn brief aan de Ombudsdienst Pensioenen. Dit is volgens hem de “zoveelste discriminatie ten aanzien van de grensarbeiders”.

Hij stelt dat hij door deze hervorming verplicht minimum 7,5 jaar langer moet werken dan elke andere even oude Belg die altijd in België gewerkt heeft. Hij zal dan 50 dienstjaren hebben en dus ook beduidend meer dan de eenheid (45 jaar thans 14.040 dagen).

Ten slotte stelt de heer Eyers nog dat op het ogenblik dat hij in Nederland ging werken hij er vanuit ging dat hij later in België een grenscomplement zou kunnen krijgen. Hij vindt dat dit supplement hem thans bedrieglijk ontnomen werd.

“Na informeren naar mijn pensioen, als ik 65 jaar zal zijn, ben ik toch wel heel hard geschrokken”, schrijft mevrouw Vantoffel naar de Ombudsdienst Pensioenen.

Op haar 65ste zal zij 49 pensioenjaren opgebouwd hebben, waarvan de eerste 25 in Nederland, de rest in België. Voor haar Belgische dienstjaren zou zij ± 630 euro netto ontvangen van de Belgische pensioenkas. Van de Nederlandse pensioenkas krijgt zij een bedrag van 375 euro bruto als zij 67 jaar en 3 maanden zal zijn. Deze termijn kan nog uitlopen tegen dat ze deze leeftijd zal bereiken. Bovendien wordt haar SWT op 65 automatisch stopgezet en zal zij dus automatisch terugvallen op een klein Belgisch pensioentje.

Als we de klachten die wij ontvangen hebben, samenvatten komt de inhoud hierop neer.

De meeste gepensioneerden klagen vooral over het ernstige verschil van de vroegst mogelijke ingangsdatum van het pensioen vroeger en nu. Hierdoor zullen ze veel langer moeten werken dan de Belgische collega-werknemer met een gelijkaardig aantal loopbaanjaren. De pensioenhervormingen in België zijn voor de meeste gepensioneerden van hun leeftijd een uitstel van de vooropgestelde pensioenleeftijd van 1 tot 3 jaar, voor henzelf betekent dit soms wel meer dan 7 jaar.

De Europese verordening EU nr. 883/2004 en 987/2009 bevat aanwijsregels waardoor het land dat het pensioen dient te berekenen aangeduid wordt en beoogt om aan alle betrokken onderdanen een gelijkheid van behandeling te garanderen onafhankelijk van hun woonplaats.

Een grensarbeider krijgt bovenop een berekening volgens de Europese verordeningen in België nog een extra pensioenberekening.

De berekening van het “intern recht” pensioen en het eventueel toekenbaar supplement grenswerknemer is een Belgisch bijkomend pensioenvoordeel dat gebaseerd is op buitenlandse tijdvakken van tewerkstelling als grensarbeider. Het is een voordeel dat vrij uniek is in de Benelux in die zin dat dit in de Benelux enkel en alleen in de Belgische pensioenregeling der werknemers bestaat.

Dit supplement is bedoeld om hen een bedrag te verzekeren gelijk aan datgene dat zij zouden bekomen hebben indien zij dezelfde activiteit in België hadden uitgeoefend. Dit gegarandeerd pensioensupplement wordt steeds berekend op grond van een forfaitair loon.

Concreet betekent dit dat de jaren als grens- of seizoensarbeider moeten opgenomen worden in de berekening van het Belgisch pensioen. Dit pensioen noemt men het “intern recht”.

Voor de pensioenen die voor de eerste keer ingingen voor 1 januari 2016 kon de grensarbeider steeds rekenen op een supplement grensarbeid, ook als het buitenlandse pensioenvoordeel nog niet was ingegaan. Het eventuele Belgische nationaal pensioen als werknemer werd dan op de ingangsdatum van het (vervroegd) Belgisch pensioen als werknemer in mindering gebracht van het “intern recht” pensioen om het te betalen supplement (grensarbeid) te kunnen bepalen.

In de praktijk betekende dit dat de grensarbeider een volwaardig vervroegd rustpensioen als werknemer ontving als zou zijn volledige loopbaan in België gelegen zijn, met dien verstande dat er voor de jaren grensarbeid een forfaitair loon in aanmerking genomen werd.

Van zodra het buitenlands pensioen toegekend werd voor de jaren als grens- of seizoensarbeider diende de FPD het pensioensupplement te herberekenen. Het bedrag van het Belgisch nationaal pensioen en van het buitenlands pensioen worden op dat ogenblik samengeteld en de bekomen som wordt vergeleken met het “intern recht”. De som van de pensioenen en van het supplement moet steeds (zie hoger) gelijk zijn aan het “intern recht”.

De artikels 198 tot en met 202 van de programmawet van 19 december 2014 in verband met de toekenning en berekening van het grensarbeiderspensioen (of het intern recht pensioen) werd intussen door de wetgever grondig aangepast voor de pensioenen die ten vroegste kunnen ingaan vanaf 1 januari 2016.

Voor personen waarbij de vroegst mogelijke ingangsdatum van het rustpensioen na 2015 ligt en die voor 1 januari 2015 geen grenswerknemer waren is er geen opbouw van een intern recht pensioen.

Op de valreep kwam er nog een overgangsregeling van toepassing op de werknemer:

- die perioden van tewerkstelling als grens- of seizoenwerknemer gelegen vóór 1 januari 2015 bewijst;

én

- die vóór 1 december 2015, naargelang het geval de leeftijd van 65 jaar bereikt of voldoet aan de voorwaarden om zijn vervroegd rustpensioen te krijgen.

De regels voor de berekening van het complement werden gewijzigd:

- Enkel werknemers die een tewerkstelling als grens- of seizoenwerknemer vóór 1 januari 2015 bewijzen, kunnen later aanspraak maken op een aanvulling op het rustpensioen.
- Het recht op de aanvulling gaat slechts in op het ogenblik dat het buitenlands wettelijk pensioen, verkregen voor dezelfde activiteit, ingaat.

- Om het ‘pensioen intern recht’ te bepalen, wordt enkel rekening gehouden met de perioden van tewerkstelling als grens- of seizoenwerknemer in het land dat dit buitenlands wettelijk pensioen toekent.
- Alle Belgische en buitenlandse wettelijke pensioenen en pensioenvoordelen worden in mindering gebracht van het ‘pensioen intern recht’ om de te betalen aanvulling vast te stellen.
- De aanvulling op het rustpensioen is enkel betaalbaar indien het buitenlands wettelijk pensioen verkregen voor dezelfde activiteit daadwerkelijk betaalbaar is.
- Het verzaken aan het wettelijk pensioen op basis van de wetgeving van het land van tewerkstelling, heeft automatisch de verzaking aan de aanvulling tot gevolg.

Begin juli 2012 stemde een meerderheid van de Eerste kamer in Nederland voor plannen om vanaf 2013 de AOW-leeftijd op te hogen. De SVB¹ maakt ons vandaag via zijn website kenbaar dat de AOW-leeftijd in stappen omhoog gaat naar 66 jaar in 2018 en 67 jaar in 2021. In 2022 wordt de AOW-leeftijd 67 jaar en 3 maanden. Vanaf 2023 wordt de AOW-leeftijd gekoppeld aan de levensverwachting.

De AOW-leeftijd zal dus in de toekomst samengaan met de geboortedatum. Is iemand geboren na 30 september 1955, dan is de exacte AOW-leeftijd zelfs nog niet gekend. Maar deze is minimaal 67 jaar en 3 maanden en kan dus jaarlijks aangepast worden aan de levensverwachting.

In België is de wettelijke pensioenleeftijd 65 jaar. Het rustpensioen gaat dus in op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin u 65 wordt. De wettelijke pensioenleeftijd wordt in 2025 verhoogd tot 66 jaar en in 2030 tot 67 jaar, doch de vroegst mogelijke pensioenleeftijd blijft in België voornamelijk nog afhankelijk van de loopbaan² en kan voor lange loopbanen nog op 60.

Samengevat: Oorzaak van de klachten van de toekomstig gepensioneerden is de discrepantie tussen de ingangsdatum van het AOW en de vroegst mogelijke ingangsdatum van het Belgische werknemerspensioen. Het uitstellen van het toekenbare pensioensupplement tot aan de ingangsdatum van het AOW wordt thans als uiterst onaangenaam ervaren door Belgische inwoners met veel jaren grensarbeid én met een lange totale loopbaan.

Conclusie 1

In alle dossiers die wij nagekeken hebben, hebben wij vastgesteld dat de Pensioenadministratie de wettelijke bepalingen correct toegepast heeft. In se gaan alle klachten dan ook over deze wetgeving.

¹ De Sociale Verzekeringsbank : http://www.svb.nl/int/nl/aow/wat_is_de_aow/wanneer_aow/

² Info over de vervroegde Belgische pensioenleeftijd is in detail te vinden op de website van de Federale Pensioendienst: <http://www.onprvp.fgov.be/NL/profes/benefits/retirement/age/paginas/default.aspx#a>

De loopbaan voldoet wel degelijk aan de voorwaarden tot vervroeging vanaf 60-jarige leeftijd (1 mei 2016 en dus na 1 december 2015) voor wat betreft de Belgische pensioenrechten, doch er is geen toekenning van het grensarbeiderssupplement omdat het Nederlands AOW slechts zal kunnen ingaan na de leeftijd van 67 jaar en 3 maanden.

Het probleem kan enkel opgelost worden indien ofwel Nederland de pensioenleeftijd zou verlagen ofwel België de wetgeving betreffende het grenscomplement opnieuw zou aanpassen.

Inzake de nieuwe wetgeving van het grenscomplement in België stelde de Belgische Minister van Pensioenen dat “de hervorming op het vlak van het pensioencomplement voor grensarbeid de afhankelijkheid van ons land ten opzichte van pensioenbesparingen in het buitenland grotendeels opheft. Het is immers niet de bedoeling dat België deze besparingen op het vlak van pensioenen gaat compenseren.”

Het College van de Ombudsmannen voor de Pensioenen is enerzijds onbevoegd voor de Nederlandse wetgeving ter zake en anderzijds kan het als onafhankelijke instelling geen politiek standpunt met betrekking tot de Belgische pensioenwetgeving innemen.

Het is enkel mogelijk om aan de politiek aanbevelingen te doen wanneer er een discriminatie in de wetgeving is of als de wetgeving disfuncties veroorzaakt.

Volgens constante rechtspraak van het Grondwettelijk Hof wordt elk onderscheid dat niet berust op een objectief criterium en dat niet in redelijkheid verantwoord is als een discriminatie beschouwd.

De situatie van iemand die werkzaam is in het buitenland en degene die werkzaam is in België zijn juridisch niet vergelijkbaar. Beide situaties zijn verbonden aan uiteenlopende regelingen inzake de betaling van sociale bijdrage en het verkrijgen van sociale uitkeringen (de regels om een pensioen toe te kennen zijn verschillend per land). De Ombudsdienst Pensioenen kan dus ook niet aanbevelen de wetgeving aan te passen om een discriminatie weg te werken vermits er juridisch geen discriminatie is.

Betrokkenen beroepen zich op het feit dat zij bij het aanvatten van de grensarbeid de zekerheid had dat zij bij het Belgisch pensioen een complement zouden ontvangen indien zij dit Belgische pensioen vroeger namen dan het Nederlandse pensioen.

Op juridisch vlak wordt door het Grondwettelijk Hof in een arrest³ van 17 januari 2013 gesteld dat het de wetgever toekomt te oordelen in hoeverre het opportuun is maatregelen te nemen met het oog op besparingen inzake rust- en overlevingspensioenen. Verder wordt gesteld dat het gewone gevolg van een wettelijke regel is dat hij geacht wordt onmiddellijk van toepassing te zijn niet alleen op feiten die zich voordoen na de inwerkingtreding van de wettelijke regel doch ook op de rechtsgevolgen van voordien voorgevallen feiten.

Conclusie 2

In sommige dossiers betreffende grensarbeid hebben we vastgesteld dat het verschil in pensioenleeftijd tussen België en Nederland, gecombineerd wordt met problemen inzake uitbetaling van werkloosheidsuitkeringen.

³ Het betrof het berekenen van het ambtenarenpensioen op de laatste 10 jaar in plaats van op de laatste vijf jaar.

Deze bijkomende problematiek behoort tot de bevoegdheid van de federale Ombudsman. De Ombudsdienst Pensioenen heeft de betreffende klachtendossiers met werkloosheidsuitkeringen (waaronder ook de SWT⁴) dan ook voor verder gevolg overgemaakt aan de Federale Ombudsman.

De wettelijke pensioenleeftijd wordt in België pas in 2025 verhoogd tot 66 jaar en in 2030 tot 67 jaar. Dit maakt dat pas ten vroegste vanaf 2025 de Belgische vervangingsinkomens zoals werkloosheidsuitkeringen, het stelsel SWT en dergelijke aan de gewijzigde wettelijke pensioendatum zullen moeten getoetst worden.

Ingevolge aanpassingen aan enerzijds de Belgisch en anderzijds de Nederlandse pensioenwetgeving die op zich legitiem zijn, is de continuïteit van de sociale rechten van gewezen grensarbeiders in bepaalde gevallen niet meer gewaarborgd (b.v. verschil in pensioenleeftijd tussen beide landen, soms gecombineerd met problemen in zake uitbetaling van werkloosheidsuitkeringen).

Op het einde van hun loopbaan stellen zij vast dat ze plots benadeeld worden door de keuze die zij maakten om, gebruikmakend van het vrije verkeer van personen, te gaan werken in een buurland.

Vandaar de aanbeveling aan om de nodige maatregelen te nemen om de sociale rechten van grensarbeiders te beschermen.

Zie jaarverslag p. 87-91

⁴ Stelsel werkloosheid met bedrijfstoelag

Berekening solidariteitsbijdrage

Ook tijdens het jaar 2016 ontving de Ombudsdienst Pensioenen diverse klachten over de inhouding van een solidariteitsbijdrage op het wettelijk pensioen.

Wat is de solidariteitsbijdrage?

De solidariteitsbijdrage is een progressieve sociale inhouding op het totale brutobedrag van de pensioenen, buitenlandse pensioenen, aanvullende pensioenen (bedrijfspensioenen) en rentes van een gepensioneerde. Deze inhouding varieert van 0 tot 2 %, naargelang de grootte van het totale brutobedrag en de daaraan gekoppelde overschrijding van de drempels die vastgelegd werden bij wet.

Sommige klagers kunnen zich niet vinden in het principe dat de inhouding van de solidariteitsbijdrage bestaat. De Ombudsman Pensioenen is politiek onafhankelijk en moet zich niet met de beleidskeuzes (het feit dat de solidariteitsbijdrage bestaat, het percentage van de inhouding, ...). Enkel een wetswijziging kan verandering brengen en deze klagers verwijst de Ombudsman bijgevolg door naar de politiek.

Andere klagers hebben ten onrechte de indruk dat deze bijdrage tweemaal wordt ingehouden. De Ombudsman geeft dan toelichting en uitleg bij de ingewikkelde wijze van berekenen. Hij helpt de gepensioneerde om zijn ongerustheid weg te nemen.

Deze inhouding van de solidariteitsbijdrage – die geen tweemaal wordt ingehouden - verloopt immers in drie fasen:

Als de gepensioneerde een aanvullend pensioen krijgt onder de vorm van een kapitaal, gebeurt de eerste inhouding van de solidariteitsbijdrage al meteen bij de uitbetaling van het kapitaal. Aan de bron wordt een bijdrage ingehouden afhankelijk van de grootte van het kapitaal.

Deze eerste inhouding is niet meer dan een voorafbetaling en wordt in een tweede fase gevolgd door een definitieve eindafrekening.

Voor de definitieve vaststelling van het percentage (eindafrekening) van de solidariteitsinhouding wordt rekening gehouden met alle bruto pensioeninkomsten die éénzelfde gerechtigde ontvangt.

Om de totale maandelijkse pensioeninkomsten te kunnen berekenen, moet het kapitaal van het extralegaal pensioen eerst worden omgerekend in een fictieve maandrente. Die fictieve rente wordt dan bij het bedrag van het wettelijk pensioen opgeteld en op basis van dat totale bedrag (zowel wettelijke pensioenen (werknemers, zelfstandigen, openbare dienst, ...) als extralegale pensioenen (= bedrijfspensioenen, groepsverzekeringen, pensioenfondsen) wordt het toepasselijk tarief van de solidariteitsbijdrage bepaald (tussen 0 en 2 %).

De wetgever voorziet in de omzetting van het kapitaal in een fictieve rente om te vermijden dat er een discriminatie zou bestaan met de gepensioneerden die ervoor opteerden om, in de plaats van het kapitaal, een maandelijks rente te ontvangen en bij wie er dan maandelijks een solidariteitsbijdrage zou worden ingehouden op het totaal van hun pensioenen, wettelijke en extra-legale.

Blijkt op basis van deze berekening dat er te weinig solidariteitsbijdrage werd ingehouden bij de uitbetaling van het kapitaal dan moet er worden bijbetaald. In het omgekeerde geval wordt het te veel betaalde teruggestort. De solidariteitsbijdrage op het kapitaal is daarmee volledig afgewikkeld.

Indien er een solidariteitsbijdrage moet ingehouden worden, wordt deze maandelijks heffing voor de rest van het leven alleen nog ingehouden op het wettelijk pensioen.

Nog anderen zijn de mening toegedaan dat de omzettingscoëfficiënt die gebruikt wordt om het ontvangen kapitaal om te zetten naar een fictieve rente niet langer beantwoordt aan de realiteit.

Deze omzetting in een fictieve rente geschiedt op basis van de coëfficiënten bepaald in de tabel gevoegd bij het koninklijk besluit dat dateert van 1997. Wij zijn ondertussen 20 jaar verder. Volgens de klagers is de hiervoor gebruikte rentevoet van 4,75 % nu niet meer in overeenstemming met de realiteit van de huidige intrestvoeten. Dit signaleert de Ombudsman Pensioenen aan de pensioenminister.

De pensioenminister antwoordde op een parlementaire vraag dat de modaliteiten van de omzetting van het aanvullend pensioenkapitaal in rente zouden herzien worden. Op dit moment wordt een analyse gemaakt om te na te gaan wat er mogelijk is gelet op de budgettaire impact die dit teweeg brengt.

Zie jaarverslag p. 92-95

Wat deed de Ombudsman Pensioenen in 2016 ?

In 2016 hebben 1.540 (toekomstig) gepensioneerden de weg naar de Ombudsman Pensioenen gevonden. Uit hun verzoeken hebben wij 1.103 klachten ontvankelijk verklaard. Klachten mogen immers enkel door de Ombudsman Pensioenen behandeld worden wanneer de klager bij de pensioendienst het probleem reeds heeft aangekaart.

Iets meer dan de helft van deze klachten (51 %) bleek na een diepgaande analyse gegrond.

In geval van een gegronde klacht bemiddelt de Ombudsman bij de pensioendiensten om het probleem op te lossen, zeer vaak met succes. In meer dan 9 op 10 van de gegronde klachten heeft onze bemiddeling in 2016 een positief resultaat voor de klager.

De top 3 van de klachten in 2016

1. De P datum, dit is de vroegst mogelijke datum waarop betrokkene zijn pensioen kan nemen, de toekenningsvoorwaarden voor het pensioen (loopbaan) en de berekeningselementen (loopbaangegevens, minimumpensioenen, ...)
2. Behandelingstermijnen, meer bepaald het verzenden van de pensioenbeslissing door de FPD sector ambtenaren de maand voor de ingangsdatum van het pensioen en de termijnen voor het maken van een pensioenraming in de openbare sector
3. IGO met de controle op de in aanmerking te nemen bestaansmiddelen en de verblijfsvoorwaarde

Dit toont aan dat een gepensioneerde die twijfels heeft omtrent de juistheid van zijn vroegst mogelijke pensioendatum -die bijna altijd correct berekend was- of zijn pensioenbeslissing, nadat hij de pensioendienst gecontacteerd en daar zijn probleem heeft laten onderzoeken, bij de Ombudsman Pensioenen terecht kan om zijn pensioenbeslissing te laten nakijken.

Dit toont ook aan dat de toegang tot de Ombudsman laagdrempelig is.

Wie het dus niet eens is met een beslissing omtrent zijn pensioen kan in de plaats van een beroep in te stellen bij de rechtbank een beroep doen op de Ombudsdienst Pensioenen om via bemiddeling rechtsherstel te krijgen. De Ombudsdienst Pensioenen draagt op deze wijze bij aan één van de doelstellingen die verwoord staan in het regeerakkoord, met name het maximaal inzetten op de bevordering van alternatieve wijzen van geschillenbeslechting, zoals de bemiddeling, om de rechtbanken te ontlasten.

Zetten we nog even de verschillende troeven van de Ombudsdienst Pensioenen op een rijtje:

- gratis
- minder formeel dan een rechtbank
- kortere behandelingsduur in vergelijking met een gerechtelijke procedure
- behandeld door pensioenexperten: een erg belangrijk voordeel gelet op de complexe pensioenmaterie; een complexiteit die nog versterkt wordt daar de gemengde loopbaan steeds meer de norm wordt
- onafhankelijk
- onpartijdig
- een onderzoek dat kan aanleiding geven tot aanbevelingen en suggesties
- rapportering aan de pensioendiensten en aan de politiek

En ook nog dit...

In onze bespreking van de solidariteitsbijdrage haalden wij de tekst aan die deze invoerde: het koninklijk besluit van 25 april 1997. De solidariteitsbijdrage bestaat dan ook zo'n 20 jaar.

Twee dagen later op 27 april 1997 werd de basistekst over de oprichting van de Ombudsdienst Pensioenen afgekondigd. Het zal uiteindelijk pas op 1 juni 1999 zijn dat onze werking van start gaat.

In 20 jaar gebeurde er veel. Wij behandelden zo'n 30.000 klachten. Zonder nu reeds een balans te willen opmaken is het duidelijk dat wij meer dan ooit ten dienste staan van de gepensioneerden en toekomstig gepensioneerden die onze hulp zouden kunnen gebruiken.

Ook al laat de wereld om ons soms een wat sombere indruk na, toch zullen wij niet nalaten dit 20 jarig bestaan en de goede samenwerking met de pensioendiensten te vieren. Wij willen ook in het bijzonder onze medewerkers bedanken zonder wie dit alles niet mogelijk zou zijn.

Belangrijk in 2016 was ook de "mega-fusie" van de RVP en de PDOS tot de FPD op 1 april 2016. Deze belangrijke fusie heeft nog elke dag impact op de pensioenmaterie.

Daar onze tijd voor deze presentatie beperkt is nodigen wij u uit om in dit Jaarverslag de opvolging van onze aanbevelingen en suggesties die ingewilligd werden in 2016 na te lezen in deel 3 op pagina 97 e.v..

De fusie heeft reeds mede bijgedragen tot het oplossen van sommige problemen. Ook in de toekomst zal dit nog het geval zijn. Wij halen hier aan: de gevoelige verbetering in de betaling van de pensioenen in de openbare sector (zowel in België als in het buitenland) en de instelling van de Raad voor uitbetaling voor de pensioenen van de openbare sector (opvolging aanbevelingen en suggesties p 100- 104).

Nog als positief gevolg van de fusie bespraken wij het dossier van de heer Laeremans (dossier 28473, p. 63-64) waarbij men zich uiteindelijk realiseert dat een document dat al meerdere keren gevraagd werd en waardoor de betaling in het buitenland maanden vertraging opliep zich al bijna een half jaar in het dossier van de andere dienst bevond. Meer en meer zal de gewoonte zich instellen om het geheel aan beschikbare informatie te raadplegen, na te kijken en te onderzoeken.

Ook de samenwerking tussen de pensioendiensten maakt grote vooruitgang ten voordele van de gepensioneerden en de toekomstig gepensioneerden.

Soms gaat het om een kleine verbetering zoals bijvoorbeeld het toevoegen aan een raming dat de raming enkel geldt voor de betrokken sector en dat bijgevolg de P datum niet altijd dezelfde is in de andere pensioensectoren. Hierdoor worden soms grote moeilijkheden voorkomen (suggestie p. 102)

Andere verbeteringen zijn dan weer veel omvangrijker zoals blijkt uit het aantal raadplegingen van Mypension.

De Ombudsman stelt in het bijzonder vast, en dit houdt niet noodzakelijk verband met wat voorafgaat, dat de ontvangen verzoeken complexer en precieser worden. Zonder twijfel speelt het feit dat de gepensioneerden beter ingelicht zijn en toegang krijgen tot meer informatie die steeds transparanter wordt. De websites van de pensioendiensten zijn inderdaad transparanter en actueler. Ook al kan de informatie soms nog beter, ze is tenminste beschikbaar.

Om het hoofd te kunnen bieden aan deze “verscherping” pleit de Ombudsman voor een maximale expertise en transparantie. De Ombudsdienst maakt op dit vlak vooruitgang en heeft enerzijds toegang tot de gegevensbanken en programma’s van de pensioendiensten (na toelating door de bevoegde Commissies).

Anderzijds gebruikt hij steeds meer de beschikbare rechtspraak in zijn bemiddelingen.

Al is de problematiek van de vroegst mogelijke pensioendatum ons belangrijkste item, toch blijft een andere problematiek, en dit sedert meer dan 10 jaar, onze aandacht vragen, met name de IGO.

Zonder nogmaals in detail te treden vindt de lezer ook in dit Jaarverslag een aantal besprekingen en verbeteringen zoals een nieuwe berekeningswijze bij herbelegging van de verkoop van een onroerend goed door de aankoop van een nieuw onroerend goed waarbij voortaan ook rekening gehouden wordt met de notariskosten en de registratierechten (dossier 26755 van mevrouw Janssens, p. 43-45). Deze nieuwe praktijk werd bevestigd in een recente dienstnota van 23 maart 2017.

Om het met de beelddspraak van onze collega, de Franse Ombudsman, te zeggen. De Ombudsman kijkt meer dan ooit vanuit zijn “uitkijkpost” naar de pensioenhorizon waar nieuwe

wettelijke en reglementaire wijzigingen (bonificatie van studieperioden, afschaffing van het principe van de eenheid van loopbaan, pensioen met punten, ...) te zien zijn. Hij oefent zijn rol en missie verder uit, steeds op zoek naar volmaaktheid en dit door zijn expertise, enthousiasme en menselijkheid aan de dag te leggen ten voordele van alle (toekomstig) gepensioneerden.